

JANI PULKKI

Ekososiaalinen hyve-etiikka

Artikkelissa muotoillaan ekososiaalista hyve-etiikkaa, jonka ytimessä ovat elävien olentojen suhteet ja hyvän elämän mahdollistaminen monilajisesti. Ekososiaalisen ajattelun ekofeministinen ydin on siinä, että ihmisen sosiaalisen maailman ongelmat, kuten eriarvoisuus, sortava vallankäyttö ja tunnekyllymät käyttösuhteet, toistuvat tavoissamme kohdella muita eläviä olentoja. Ekososiaalisen hyve-etiikan muotoilu sisältää vaikutteita 1) ekososiaalisen ajattelusta ja -sivistyksestä, 2) ympäristöhyve-etiikasta ja 3) ekofeminismistä. Tarkastelen lisäksi esimerkiksi hyvyshyve-etiikkaa käytännöllisenä ekososiaalisten hyveiden kasvatuksen tapana. Määrittelen ekososiaalisen hyve-etiikan kasvatuksellisesti kiinnostavaksi

etiikan tutkimuksen alaksi, joka tarkastelee ekologis-sosiaalisissa yhteyksissä tarvittavia elämää edistäviä hyveitä, kuten keskinäisriippuvuuksien tajua, huolenpitoa ja käytännöllistä järkeä. Ekososiaalisia hyveitä onkin arvioitava suhteessa ihmisten ja muiden elävien olentojen hyvinvointiin. Pelkän ihmiskeisyyden sijaan maan elonyhteisöön suuntautuvan hyveellisyyden oppiminen tarjoaa lähestymistavan ekokriisien ratkaisemiseen.

Asiasanat: ekofeminismi, hyve-etiikka, kasvatustilosophia, sivistys, ympäristökasvatus

Aikuiskasvatus 41(2), 102

JANI PULKKI

Ecosocial virtue ethics

In an era of eco-crises, ecosocial virtue ethics is needed in order to direct education towards an ecologically sustainable way of life. In the article, I formulate ecosocial virtue ethics, at the core of which are the relationships between living beings and good life. The eco-feminist core of ecosocial thinking is that the problems of the human social world, such as inequality, oppressive use of power, and emotionally cold and utilizing relationships, are repeated in our way of treating other living beings. The ecosocial virtue ethics is influenced by 1) ecosocial thinking and ecosocial Bildung, 2) environmental virtue ethics, and 3) ecofeminism. I also examine the exemplarist virtue ethics as a practical way of educating on ecosocial virtues. I define

ecosocial virtue ethics as an educationally interesting field of research in ethics, examining the life-promoting virtues that are needed in ecological-social contexts, such as sense of interdependence, caring, and practical common sense. Ecosocial virtues must be assessed in relation to the well-being of humans and other living beings. Learning virtues that focus on life on earth, offers us a perspective on solving eco-crises.

Keywords: Bildung, ecofeminism, environmental education, general knowledge, philosophy of education, virtue ethics

Aikuiskasvatus 41(2), 102

ERJA LAAKKONEN

Kohtuullinen kasvattaja – kohtuus vaarassa -liike ekososiaalisen sivistyksen tuottajana

Perinteisen järjestötoiminnan rinnalle on muodostunut uudenlaista liikehdintää, ei-hierarkkisesti organisoitunutta kansalaistoimintaa. Pohjois-Karjalassa toimiva Kohtuus vaarassa -kansalaisliike on verkosto, joka tavoittelee kulutuskeskeisen ajattelun- ja elämäntavan muutosta. Se järjestää muun muassa seminaareja, keskustelutilaisuuksia ja retkiä. Ryhmä on valtakunnallisen kohtuusliikehännän alullepanija. Tarkastelen ryhmää ekososiaalisen sivistäjänä. Tulkinta pohjautuu kestävyystutkijoiden Arto O. Salosen ja Marjatta Bardyn jaotteluun ekososiaalisen sivistyksen piirteistä. Sen pohjalta analysoin seitsemän aktiivien haastatteluja teorialähtöisellä laadullisella analyysillä: hain aineistosta vastuullisuuden, kohtuullisuuden ja ihmistenvälisyyden kuvauksia. Tausta-aineistona ovat liikkeen julkaisut ja osallis-

tuva havainnointi. Tulosten mukaan Kohtuus vaarassa -ryhmässä vastuullisuus ymmärretään laajana, koko elonkehää koskevana huolenpitona. Liikkeen ytimessä oleva kohtuullisuus on kulutuskriittisyyttä, hankkimista tarpeen mukaan. Luonnonvarojen käyttö tulee olla kohtuuden rajoissa. Ihmistenvälisyys on keskeistä, ja kasvokkaisia tapaamisia arvostetaan. Kohtuus vaarassa -toimijat välittävät ekososiaalisen sivistyksen sanomaa paitsi luentojen ja muiden yleisötapahtumien avulla myös arkisissa kohtaamisissaan kuten tavatessaan ystäviään.

Asiasanat: ekososiaalinen sivistys, kansalaistoiminta, kohtuusliike, yhteiskunnalliset liikkeet

Aikuiskasvatus 41(2), 113

ERJA LAAKKONEN

Moderate educator – moderation movement “Kohtuus vaarassa” as a producer of ecosocial Bildung

Alongside traditional organizational activities, new kind of civic movements have emerged, with non-hierarchical organization. In North Karelia, the network “Kohtuus vaarassa” (‘moderation at risk’) is a movement for moderate living, aiming for a change away from consumption-oriented thinking and lifestyle.

It organizes seminars, discussion events and excursions, among other things. The group was the initiator of the nationwide “Kohtuus” (moderation) -movement in Finland. In the article, I examine the group as an educator of ecosocial Bildung. The interpretation is based on the characteristics of Ecosocial Bildung as introduced by sustainability researchers Arto O. Salonen and Marjatta Bardy. Utilizing it, I analyzed the interviews of seven active members with a theory-based qualitative analysis: I search for descriptions of responsibility, moderation, and interpersonal relationships. As background material, I used the movement’s publications

and participatory observation. According to the results, within “Kohtuus vaarassa” movement responsibility is understood as a broad concern and care for the whole biosphere. Moderation, the core of the movement, is understood as a critical attitude towards consumption, and making acquisitions on an as-needed basis only. The use of natural resources must be kept within reasonable limits. Interpersonal contacts are central, and face-to-face meetings are appreciated. Members of “Kohtuus vaarassa” convey the message of ecosocial Bildung not only through lectures and other public events but also through their everyday encounters, such as when meeting friends.

Keywords: civil society movements, civic activism, degrowth, ecosocial Bildung, moderation movement

Aikuiskasvatus 41(2), 113

Ampiaisten valepesien virkkaus monilajisen yhteiselon tunnusteluna

Elämä on perustavalla tavalla monilajinen kudelman, jonka keskinäisriippuvuuksia ekologinen hätätila korostaa. Ihmisen aikaansaaman ekologisen kriisin seurauksena elämän epävarmuudesta on tullut kaikkea elämää koskeva jaettu tila. Tilanteessa tarvitaan uudenlaisia tietämisen tapoja, joiden avulla voidaan rakentaa mahdollisuuksia monilajiselle kukoistukselle. Ampiaiset ovat kiusallisiksi koettuja kumppaneita, joiden kanssa joudumme tulemaan toimeen muun muassa kaupungeissa. Tilallisen neuvottelun välineiksi valmistetaan muun muassa ampiaisten valepesiä, estämään ampiaisten pesintä ei-toivotussa paikassa. Virkatut valepesät toimivat monimerkityksisinä rajakohteina, jotka ovat mediassa avan-

neet mahdollisuuden ampiaistiedon välittämiseksi. Tarkastelen virkkaamista monilajisen yhteiselon tunnustelun tapana. Aineistoni koostuu sähköisen median aineistosta, lehtiartikkeleista ja autoetnografiasta. Valeampiaispesien virkkaus näyttyy erilaisena tarkasteltaessa sitä käsityön lopputuotteen tai tekemisen prosessin näkökulmasta. Käsityö voi toimia monilajista ymmärrystä ja etiikkaa luovana tietämisen käytäntönä ja huolenpitona.

Asiasanat: ampiaiset, autoetnografia, käsityö (toiminta), käsityöt, monilajisuus, rajaobjekti, rinnakkaiselo

Aikuiskasvatus 41(2), 127

Crocheting wasps' nests – cultivating attentiveness for multispecies cohabitation

Life is fundamentally a multispecies weaving whose interdependencies are highlighted by the ecological emergency. In this man-made ecological crisis, precariousness has become a shared situation for all life. New means of knowledge generation are needed to create opportunities for multispecies flourishing. Wasps are species often perceived as awkward companions, but we are sharing living environments with them, nevertheless. As a means of spatial negotiation, fake wasp nests are crafted, to prevent wasps from nesting in unwanted locations. Crocheted fake nests work as boundary objects with multiple meanings, giving an opportunity to present different information on wasps in the media. In this article, I explore

crocheting as a means of cultivating multispecies attentiveness and understanding. Research data consist of electronic media texts, newspaper articles, and autoethnography. Crocheting wasps' nests allows for different understandings whether analyzed as a process of making, or as an object resulting from it. Handcrafting may serve as a knowledge practice that helps to develop multispecies understanding and ethics.

Keywords: autoethnography, boundary object, coexistence, handcrafting, handicrafts, multispecies studies, Vespidae, wasps

Aikuiskasvatus 41(2), 127